

TAFOFIEL 10 – januari 2012

Sinds februari 2010 mag u van Epitaaf vzw op gepaste tijd een nieuwsbrief in uw mailbox verwachten. Wij hopen u op deze manier beter en sneller te informeren over onze activiteiten.

Worden behandeld in deze Tafofiel 010

1. Nieuwjaarswensen
2. Duitse dodenakkers: Stuttgart
3. Week van de Begraafplaatsen 2012
4. Inventarisatie begraafplaats Leuven
5. Bloemlezing uit de pers
6. Open-deurdagen
7. Lidgelden

De naam Tafofiel, uit het Grieks "taphos" = graf, en "philos" = vriend, een gepaste naam dus voor de elektronische nieuwsbrief van Epitaaf vzw.

Veel leesplezier.

Nieuwjaarswensen en vooruitzichten 2012

Brief van Epitaaf vzw aan haar leden

Zoals dat past rond een jaarwisseling blikt Epitaaf vzw vooruit op 2012.

Naar goede gewoonte zal Epitaaf vzw deelnemen aan de Erfgoeddag (22 april), de week van de begraafplaatsen (26 mei-3 juni) en de OMD Brussel (15-16 september). De eerste stappen van de voorbereiding zijn al gezet, meer daarover volgt zeker meer in een volgende Tafofiel. Wij hopen onze leden alvast talrijk te mogen begroeten.

In het voorbije jaar werden er enkele speciale ledenactiviteiten georganiseerd. Een bezoek aan de ondergrondse graf galerijen op het kerkhof van Laken in april 2011 was een groot succes. De andere activiteiten konden helaas op veel minder belangstelling rekenen. De raad van bestuur denkt na over een andere formule om onze leden bij de werking te betrekken. Alle suggesties in deze zijn meer dan welkom.

Epitaaf blijft ook actief op vele fronten, vaak achter de schermen. Wij zullen niet nalaten om over onze vele projecten in de Tafofiel ten gepaste tijd te berichten.

2

In februari starten er werken in de fonteinzaal; een grondige onderhoudsbeurt van het glazen daklicht is een stap verder in de restauratie van het voormalig atelier Salu en in de uitbouw van het museum voor grafkunst. Het onderhoud van de gebouwen blijft veruit de grootste uitdaging van Epitaaf vzw. Vanaf maart/april zullen er opnieuw klusjesdagen worden georganiseerd. Die data zullen verschijnen in de Tafofiel en we hopen ook bij die gelegenheid opnieuw op wat hulp – onder welke vorm ook – van de leden te kunnen rekenen.

Rest ons nog u allen een vreugdevol 2012 te wensen.

Het bestuur van Epitaaf vzw

Pierre Brewée, Barbara Daveloose, Marcel Celis, Lode De Clercq, Pol De Prins, Anne-Mie Havermans, Tim Jansens, Joris Snaet, Linda Van Santvoort, Tom Verhofstadt, Bénédicte Verschaeren

ARTIKEL

Duitse dodenakkers; Stuttgart

Tekst en foto 's: Anne-Flor Vanmeenen

Duitsland, wat roept dat wakker bij de doorsnee burger? Zware keuken? Lederhosen en bierkroezen? Meibomen en folklore? Of in betere gevallen: uitgestrekt natuurschoon? Klinkende dichtersnamen en monumentale architectuur? Blaue Reiters en Romantiek? Hoe dan ook, funeraire associaties zullen er slechts zelden gemaakt worden. Ten onrechte eigenlijk, want Duitsland herbergt behoorlijk wat indrukwekkende begraafplaatsen en is al vaak pionier gebleken op vlak van ontwerp en aanleg. Het is ook de heimat van bedrijven die onze funeraire modes ernstig hebben beïnvloed zoals de Württembergische Metallwarenfabrik (galvanoplastiek!) of Villeroy & Boch. Bovendien houdt het land er ook een bewuste attitude qua funerair erfgoedbeleid op na. Er zijn heel wat mooi bewaarde en beschermde historische begraafplaatsen te vinden, er is een uitgebreid funerair museum (Museum für Sepulkralkultur), rondom talrijke begraafplaatsen zijn er verenigingen werkzaam, al dan niet met eigen tijdschriftje, enz. Reden genoeg om eens een jaar onder te duiken in de funeraire rijkdom van dit grootse land vol kunst en kitsch.

Stuttgart

Bij de Duitse deelstaat Baden-Württemberg reiken de collectieve associaties meestal niet veel verder dan het Zwarte Woud (en bijhorende taart) of de Bodensee. Mooie plekken, dat lijdt geen twijfel, maar ook tafofielen kunnen hun hartje ophalen in deze groene regio – en hoe! Er zijn uitzonderlijke graven of begraafplaatsen te vinden in Baden-Baden, Freiburg, Heidelberg, Konstanz, Mannheim, Tübingen, en diverse andere kleinere steden. Je kunt er met gemak meerdere funeraire vakanties uitstippelen. Het prachtige decor en de taart zijn dan uiteraard leuke pluspunten.

Het zou al een reeks op zichzelf zijn om dit gebied funerair uit te spitten, maar ik beperk me dit keer graag tot de hoofdstad Stuttgart. De stad heeft er een woelige geschiedenis als graafschap, hertogdom, koninkrijk, republiek en deelstaat op zitten. Echt veel is daar jammer genoeg niet van overeind gebleven, behalve enkele obligatoire slotresidenties. De stad is nu vooral gekend als thuisbasis van Porsche en Mercedes, maar houdt er niettemin ook een actief cultureel-artistiek leven op na. Om nader tot ons eigen thema te komen: Stuttgart telt 42 stedelijke begraafplaatsen, een evangelische, vier Israëlitische en twee staatsbegraafplaatsen. Vele daarvan zijn kleine lokale begraafplaatsen met enkele historische graven van de plaatselijke prominenten en verder overwegend de gebruikelijke hedendaagse vormgeving: commerciële eenheidsworst maar dan op z'n Duits, dus met

veel bloempjes en gouden letters. Weinig om over naar huis te schrijven. Maar er zijn ook prachtige aangelegde begraafplaatsen zoals het Pragfriedhof, een bosbegraafplaats, een gesloten historische begraafplaats en enkele 'Hangfriedhöfe', begraafplaatsen op een heuvel gelegen met een terrassenopbouw. Ik neem de vrijheid om er drie uit te lichten: Pragfriedhof, Hoppelaufriedhof en Waldfriedhof.

Pragfriedhof

Deze begraafplaats werd geopend in 1873. Met zijn 21ha is het een belangrijke groene long van deze nochtans al erg groene stad. Ze herbergt een aparte Feierhalle annex Krematorium in Jugendstil uit begin 1900. Er is ook een Israëlitisch gedeelte (1877), een mooi aangekleed foetusveld (2003), een gedeelte voor anonieme urnenbijzettingen, een columbarium, een Russisch-orthodoxe kerk en zelfs een bezinningspad met een tentoonstelling in het voormalige lijkenhuis en een meditatieve tuin. De begraafplaats biedt een mix aan graftypes en -stijlen uit vele decennia. Heroïsche mannennaakten, elegante engelen, statige bustes en melancholische treurfiguren bevolken de graven broederlijk naast elkaar. Sommigen hebben een erg originele vormgeving, andere zijn seriewerk dat je overal in Duitsland aantreft. Er zijn sobere, hedendaagse lijnen te vinden maar ook indrukwekkende monumentale familiegraven. Je kunt er met gemak een dagje slenteren tussen de perken op zoek naar verborgen kunstschaten. Het groene kader en de luchtige inplanting van de graven maken van deze speurtocht ook een aangename ervaring. Wie met een (fotografisch) souvenir van een bekend zerkje naar huis wil komen, kan o.a. op zoek naar de rustplaats van Graf von Zeppelin.

Hoppenlaufriedhof

Deze voormalige begraafplaats bevindt zich in de binnenstad en gaat terug tot 1626. In 1880 werd ze gesloten voor begravingen en in 1952 ook voor urnbijzettingen. Er is een klein maar weelderig Joods gedeelte, het eerste in stedelijke handen wat Baden-Württemberg betreft en gesloten in 1882. De begraafplaats heeft veel te lijden gehad onder oorlogsschade maar staat nu onder bescherming zodat verdere aftakeling onder controle blijft. De begraafplaats werd als park ingericht en de stenen werden in die optiek dan ook herschikt. Van de oorspronkelijke aanleg is dus maar weinig meer te merken, maar dat neemt niet weg dat de 'overblijfselen' ronduit spectaculair zijn. Een wandeling door het park is zoals bladeren door een lexicon over funeraire symboliek of een overzicht van drie eeuwen kunstgeschiedenis. Barok, classicisme, ... je vindt het er allemaal prachtig geëtaleerd, omzoomd van wat groen en liefdevol geconfisqueerd door eekhoorntjes, insecten en ander natuurleven. Omwille van de vele dichters en literatoren die er rusten, maakt dit plekje deel uit van de Schwäbische Dichterstrasse, een ontdekkingsroute langs musea en monumenten met literair belang. De bekendste naam voor ons is wellicht die van vertaler Gustav Schwab ('Griekse mythen en sagen', het wordt nog steeds verkocht). Het park trekt behoorlijk wat kuierende wandelaars, stedelingen op zoek naar een rustig plekje en fietsers die een binnendoortje nemen, maar het blijft een kleine oase van rust waar je ongelooflijk veel te zien hebt aan zaken die zelden bewaard zijn gebleven. Een ware prentkaart!

Waldfriedhof

Het Waldfriedhof kwam in de kijker als zuidelijke nieuwe begraafplaats rond begin 20^e eeuw. In 1913 ging men over tot de aanleg, vooral geïnspireerd door het voorbeeld in München, een pionier inzake natuurbegraafplaatsen. Met zijn 31ha is dit de grootste begraafplaats van de stad waar je ook flink kunt in wandelen. Het gebied was reeds bosrijk en daar heeft de begraafplaats dankbaar gebruik van gemaakt. Graven moeten in het natuurlijke kader passen, exotische planten zijn bijvoorbeeld niet toegestaan. Nog een stap verder in die richting zijn de sobere boomgraven, waar urnen nabij een boom begraven worden en de boom indien gewenst een klein uniform naamplaatje kan krijgen, meer

niet. Slingerende paden takken af van de hoofdlanen en doen je, vaak bemoste, graven ontdekken tussen organische struikenpartijen en bosschages. Hier en daar een sculptuur die bovenuit steekt en voor een idyllisch plaatje zorgt. Er bevinden zich enkele bemerkenswaardige graven, maar de begraafplaats dankt zijn aantrekkelijkheid toch vooral aan het geheel van graven en groen, en de aparte sfeer. Er bevindt zich ook een uitgestrekt militair gedeelte met enkele indrukwekkende, collectieve herdenkingsmonumenten. Wie bekende namen zoekt kan er o.a. speuren naar industriële iconen Bosch en Bauknecht. En

wie nog niet overtuigd is door bovenstaande argumenten kan misschien voor de bijl gaan vanwege de historische Seilbahn uit 1929. Voor deze begraafplaats werd namelijk speciaal een bergbaan ingezet die nog steeds functioneert, in zijn originele uitvoering! Laat je dus gezellig van op een antiek bankje doorheen het groen bergop transporteren tot aan de begraafplaatsingang, een traktatie op zichzelf.

Bovengenoemde begraafplaatsen hebben wisselende openingsuren en verschillende toegangen. Ze zijn allemaal goed bereikbaar met het openbaar vervoer. Alle inlichtingen kun je vinden op: <http://www.stuttgart.de/friedhoefe>.

Goeie reis en vergeet ook het andere moois in Stuttgart niet!

OPROEP

De Europese Week van de begraafplaatsen van 26 mei t/m 3 juni 2012

De Europese Week van de Begraafplaatsen, WBP, is een initiatief van ASCE, Association of Significant Cemeteries in Europe (www.significantcemeteries.org). Momenteel zijn er zo'n 130 Europese begraafplaatsen uit meer dan 20 Europese landen bij deze organisatie aangesloten. Ook een aantal verenigingen die betrokken zijn bij het funerair zijn lid van ASCE.

In 2012 wordt de Week voor de tiende maal georganiseerd, tussen zaterdag 26 mei en zondag 3 juni 2012.

Om zoveel mogelijk Vlaamse steden en gemeenten warm te maken voor de WBP 2012, sloegen twee funeraire verenigingen, Epitaaf vzw en vzw Grafzerkje, de handen in elkaar. In 2011 namen een 30-tal steden op één of andere manier deel aan dit evenement. Voor 2012 hadden we graag nog meer steden en gemeenten bij dit initiatief betrokken.

Epitaaf vzw en vzw Grafzerkje roepen Belgische steden en gemeente op om tijdens voornoemde Week iets te organiseren op funerair gebied. Het kan gaan om uiteenlopende initiatieven, zoals een georganiseerde rondleiding op een begraafplaats of op een kerkhof, een tentoonstelling over een funerair gegeven, een voordracht, een performance of een toneelvoorstelling,...

Graag geven wij bijkomende informatie, via info@epitaaf.org of 03/665.02.19.

INVENTARISATIE BEGRAAFPLAATSEN LEUVEN

Het belang van een digitale databank

bij het inventariseren en het beheer van funerair erfgoed

Op 25 oktober 2011 presenteerde de stad Leuven het inventarisatieproject van haar begraafplaatsen aan het publiek. Uiteenlopende gegevens van graftekens werden ingevoerd in de funeraire databank en website www.versteendegetuigenissen.be; de webtoepassing die Erfgoedcel TERF liet ontwikkelen op basis van de inventarisfiche van Epitaaf vzw/FORUM.

Een databank heeft als voordeel dat de gegevens op een gesystematiseerde worden ingevoerd, met gestandaardiseerde termen, zodat uiteenlopende gebruikers de gegevens kunnen hanteren. Het gaat van administratieve gegevens, over de kenmerken van graftekens en de verhalen die aan het grafteken, de begravenen of de plaats van oprichting verbonden zijn. Het totaal van deze elementen maakt het mogelijk om een waarde te bepalen en te omschrijven. De waardering wordt vertaald in een sterrenstelsel, wat veel mogelijkheden biedt voor beheer. De geselecteerde graftekens worden met kleur (nlg ster) aangeduid op een actueel landmetersplan van de begraafplaats, zodat duidelijk wordt waar de waardevolle gedeeltes zijn gesitueerd. Het opdelen in graftekens van bovenlokaal en lokaal belang maakt ook duidelijk welke graftekens in aanmerking komen voor erkenning als Vlaams monument of welke onder het beheer van de gemeente vallen, alsook welke aanpak vereist is voor welk graf. Zeker indien de waarde van een grafteken gekoppeld kan worden aan de beschrijving van de toestand wordt de databank een handig beleidsinstrument.

Niet alle gegevens die in deze databank werden samengebracht zijn online te bekijken. Wat de bezoeker kan raadplegen zijn foto's evenals kenmerken van het grafteken, zoals type, symbolen, stijl, ontwerper, epigrafie, en eventueel biografische gegevens over de begravenen. Op deze manier krijgt ieder meer zicht op het maatschappelijke en cultuurhistorische belang van dit erfgoed.

Voor Leuven gaat om zo'n 1180 graftekens, vooral van de stedelijke begraafplaats (624) en van het kerkhof van Vlierbeek (337), maar er gaat ook aandacht naar het kleine kerkhof Wilsele-Putkapel (24) dat gestructureerd wordt door prachtige bomen, het waardevolle en pittoreske kerkhof Sint-Martinus Wilsele (123) en het momenteel wat vergeten oude kerkhof van Wijgmaal (72).

Leuven zag al vroeg het belang in van haar funerair erfgoed. De stad kon beschikken over de licentiaatsverhandeling van Greta Van Moer, *La Mort n' est pas l' oubli. Een typologische en iconografische studie van de grafmonumenten op de Leuvense Stadsbegraafplaats en op de kerkhoven van Vlierbeek (Kessel-Lo) en park (Heverlee) (ca 1860 tot 1940)*, ingediend aan de KUL in 1982. Bovendien startte de Geschied- en Oudheidkundige Kring voor Leuven en Omgeving in 1981 in opdracht van de stad een overeenkomst met een wetenschappelijke inventarisatie van de Leuvense begraafplaatsen. Dit werd vooral uitgevoerd door F.A. Lefever en J.P. Rommens. Omwille van de steeds ruimer erkende maatschappelijke relevantie, een specifiekere ontsluitingsgedachte en vooral een toenemende nood aan bescherming, behoud, beheer, herstel en restauratie waren de bestaande inventarissen dringend aan actualisering toe. In 2009 startte Epitaaf vzw daarom in opdracht van de stad met de opmaak van een nieuwe inventaris van waardevolle en te bewaren graftekens op de begraafplaatsen van Leuven.

In de jaren 1980 was, ondanks een poging om de gegevens uit de inventaris naar het beleid te vertalen, een consequent beheer van het funerair erfgoed uitgebleven. Ditmaal hebben verschillende diensten van de stad Leuven de handen in elkaar geslagen om deze complexe taak op zich te nemen. Een werkgroep samengesteld uit diverse diensten van de stad is bezig met op basis van de digitale inventaris een degelijk beheersplan op te stellen, dat geregeld bijgestuurd zal worden.

Vlierbeek, monumentale graftekens tegen de gecementeerde muur, die zo typisch is voor het Leuvense.

Ook uit andere projecten blijkt duidelijk dat kennis aan de basis ligt van een goed beheer, zoals het vrijwilligersproject Poperinge, waar Epitaaf vzw de taak van coördinator/deskundige op zich nam. Daar werd onmiddellijk gereageerd op het onderzoek door op de meest waardevolle lanen, met een klein budget minimale herstellingen uit te voeren (losgekomen platen van sokkels e.d.) terwijl een globaal plan wordt opgemaakt. Een eerste renovatiefase zal een aantal waardevolle graftekens opnemen en het publiek zal nauw worden betrokken bij de erfgoedwaarde door het opstellen van informatiepanelen en uitgestippelde rondwandelingen.

Om helderheid te scheppen in het complexe gegeven van inventarisatie en beheer, waarbij telkens heel wat actoren zijn betrokken, hebben FORUM en Epitaaf vzw het te doorlopen proces op papier gezet. Dit *“Stappenplan voor een doordacht behoud en beheer van funerair erfgoed”* wordt begin 2012 gepubliceerd in het Praktijkboek *“Cultuur & Vrijtijdsbeleid”* van Locus, uitgeverij Politeia.

www.versteendegetuigenissen.be/Databank.aspx

www.radio2.be/regio/vlaams-brabant/leuven-inventariseert-zijn-graven-2

robtv.sites.conimbo.com/nieuws/leuven/versteende-getuigenissen

www.monumentenwacht.be/sites/www.monumentenwacht.be/files/onderhoud_van_funerair_erfgoed.pdf

BLOEMLEZING UIT DE PERS

Epitaaf bestuurslid Pierre Brewee volgt wat er verschijnt m.b.t. funerair erfgoed in de pers en media op de voet. Hij maakt voor ons een korte samenvatting. In geen geval heeft deze bloemlezing de bedoeling om volledig te zijn maar is ze eerder opgevat om er trends in aan te wijzen en soms ook de berichten van een kritische noot te voorzien.

Foetusweiden

Zoals elk jaar was er rond 1 november weer meer dan genoeg belangstelling voor de doden in de pers. Heel opvallend dit jaar was de aandacht die geschonken werd aan de doodgeboren kinderen: hoe verwerk je als ouder zo een verlies en waar kan je zo een doodgeboren kind een rustplaats geven zodat je af en toe een groet kan brengen?

Het Vlaams decreet van 2004 op de begraafplaatsen zegt dat foetussen op het kerkhof een eigen plek moeten krijgen, maar toen Vlaams parlements lid Peter Reekmans (LDD) info vroeg bleken slechts 129 van de 308 gemeenten een plaats te hebben voor het begraven van foetussen tussen 12 en 25 weken of voor het verstrooien van hun as na een crematie. Reekmans roept de gemeenten zonder foetusweide dan ook dringend op dergelijke weide te voorzien.

De gemeenteraad van Merchtem heeft in ieder geval beslist om alle doodgeboren kindjes kosteloos een plaats te geven op het kerkhof. De ouders kunnen kiezen tussen een aandenken op de sterrenweide of een traditionele begraafing.

Ook de begraafplaats van Eine krijgt een foetusweide zodat foetussen jonger dan 180 dagen recht krijgen op een laatste rustplaats. De dienst burgerzaken en de technische diens kregen de opdracht een voorstel uit te werken: een sterretjesheuvel waarop een natuursteen met aanduiding van de “anonieme sterretjes” kan geplaatst worden zou een mogelijke oplossing kunnen zijn.

Grembergen geeft in ieder geval het goede voorbeeld. Het afgelopen jaar onderging het kerkhof een ware gedaanteverwisseling: de begraafplaats ziet er veel groener uit, graven en perken worden gepoetst, er staan kunstwerken en er is een vijvertje, maar de meest opvallende nieuwigheden zijn wel de paddenstoel en de elfenboom op de kinderbegraafplaats. Ouders kunnen de urne van hun kind in één van de witte stippen van de paddenstoel zetten, de elfenboom is er geplaatst om ouders van doodgeboren kindjes de kans te geven deze te herdenken: wanneer zo een kindje begraven wordt kunnen de ouders een elfje in de elfenboom plaatsen. Paddenstoel en elfenboom vormen een mooi, sereen geheel, met een paar banken waar iedereen even kan gaan zitten.

Geraardsbergen: heemkundigen en natuurliefhebbers slaan de handen in elkaar

Een kerkhofproject brengt heemkundigen en natuurliefhebbers samen op het oude dorpskerkhof van Viane: ze ontdekten er zeldzame graven en korstmossen. Het kerkhof rond de Sint-Amanduskerk is al lang niet meer in gebruik. De vereniging "Viane gedenkt" die pleit voor het behoud van het funeraire erfgoed liet haar oog vallen op het kerkhof, maar ook Natuurpunt heeft belangstelling daar het kerkhof blijkbaar ook een schat aan mossen herbergt, dus slaan beide verenigingen de handen in elkaar. Dit bericht doet de oudere leden van Epitaaf vzw ongetwijfeld denken aan de rondleiding die Epitaaf ooit gaf op Laken rond het thema "vegetatie".

Vlaamse wetgeving aangepast: vrije keuze waar je begraven wil worden

Elke Vlaming kan voortaan kiezen in welke gemeente hij begraven wil worden: daarvoor moet je een laatste wilsbeschikking opmaken bij een ambtenaar van de burgerlijke stand. Het hoeft dus niet meer de gemeente van domicilie te zijn. Sommige burgemeesters deden daar moeilijk over en zo konden bejaarden die in een rusthuis woonden niet begraven worden in de gemeente waar ze al jaren woonden of moesten er een omslachtige procedure worden doorlopen.

Ronse: grootse plannen voor oude begraafplaats

De oude begraafplaats tussen de Engelsenaan en de Leuzesteenvweg ondergaat de komende jaren een gedaanteverwisseling. De begraafplaats moet een groene long voor de stad worden en het stadsbestuur wil dat het publiek de monumentale zerken en tombes herondekt en denkt hierbij o.a. aan geleide wandelingen. De Nederlandse firma "Genius Loci - Begraafplaatsadviseurs" krijgt de opdracht een studie te maken rond de mogelijkheden voor het oude kerkhof. Langs de hoofddreef vind je o.a. de namen van de grote textielbaronnen die een belangrijke rol speelden in de geschiedenis van Ronse. Het echtpaar Carpentier maakt deel uit van dit selecte clubje: hun grafzerk en hun villa werden allebei ontworpen door Victor Horta.

11

Antwerpen: catalogus met monumentale graven in bruikleen online gezet

De stad Antwerpen heeft honderden historische grafmonumenten die in bruikleen kunnen worden genomen. Om het aanbod voor te stellen zet de stad een catalogus online waarin alvast 62 monumenten van het Schoonselhof zijn opgenomen, grafmonumenten van de begraafplaatsen Fredegandus en Berchem volgen later. De catalogus is te bezichtigen op volgende website: www.antwerpen.be/eCache/ABE/80/16/997.Y29udGV4dD04MDMzODg1.html. In eerste instantie gaat het om monumenten waar geen of nauwelijks restauratiekosten aan zijn. Bruikleen kost tussen de 1.000 en de 3.000 euro. Daar bovenop betaal je het gebruikelijke concessietarief: 500 euro per 25 jaar. Naast bruikleen kan je ook kiezen voor het systeem van peterschap. Peterschap is gratis.

Nazareth: monumentaal kunstwerk op centrale begraafplaats

Het gemeentebestuur en vzw Kunst in Nazareth hebben op de centrale begraafplaats een beeld ingehuldigd van Guy Timmerman. Het werk, met de titel “In stilte gehuld”, toont een figuur die met beide voeten verankerd staat in de grond en tegelijk met het hoofd naar de kosmos reikt. De boekenboog onder zijn armen staat symbool voor de wijsheid, de kennis en de ervaring die ieder mens meeneemt wanneer hij deze wereld verlaat.

Vladslo: Duitse militaire begraafplaats wordt vredespark

In het kader van de 100-jarige herdenking 2014 – 2018 wil het stadsbestuur van Diksmuide het onthaal van de vele bezoekers aan de Duitse militaire begraafplaats in Vladslo beter structureren. De begraafplaats geniet wereldfaam omwille van het kunstwerk “Het treurende ouderpaar” van Käthe Kollwitz. 25.000 jonge Duitse soldaten liggen begraven op Vladslo en jaarlijks bezoeken 60.000 mensen deze begraafplaats. Het stadsbestuur wil o.a. via de omliggende bossen en velden de bezoekers een diepere beleving van het oorlogsverhaal aanbieden. De plannen zullen 500.000 euro kosten.

Groen begraven blijft actueel

Milieuvriendelijk begraven blijft actueel. Na een geboortebos legt Borsbeek nu ook een urnebos aan, gelegen aan de Langbaan achter de huidige begraafplaats. Inspiratie heeft het bestuur van Borsbeek gehaald ... in Denemarken (!!!). Veel bomen, groene perkjes, banken, waterpartijen en heuveltjes zullen van de partij zijn en de assen worden begraven in vergaanbaar materiaal zodat er na enkele maanden niets meer van terug te vinden is. Het gemeentebestuur was al een tijd op zoek naar een alternatief voor begraven in een kist daar dit laatste steeds minder en minder wordt gedaan. Op de groene grasperken komt er een zuil waar de namen van de overledenen op verschijnen. Momenteel wordt hard gewerkt aan de plannen zodat de aanplantingen in het voorjaar van 2012 kunnen aanvatten. Ondertussen werd op 1 november het bestaande kerkhof o.a. opgesmukt met nieuwe wandelpaden.

Wegens het groeiend aantal crematies legt ook de stad Hasselt een “strooibos” aan op de begraafplaats van Kruisveld. De aanleg van dit strooibos past dan ook binnen de vraag naar natuurlijke en ecologische vormen van begraven en uitstrooien. Het einde van de werken is in zicht. Er zijn al vijftig moeraseden geplant en door het bos lopen wandelpadjes in dolomiet. In november werden vijftig bomen extra aangeplant en de inkomzone werd voorzien van klinkers. In de afwerkingsfase zullen er een gedenkmuur en zitbanken komen. Op die muur worden maandelijks de namen van de overledenen aangebracht. Het strooibos wordt vanaf 1 januari 2012 opengesteld voor gebruik.

De onzekere toekomst van de graf galerijen van Laken onder persbelangstelling

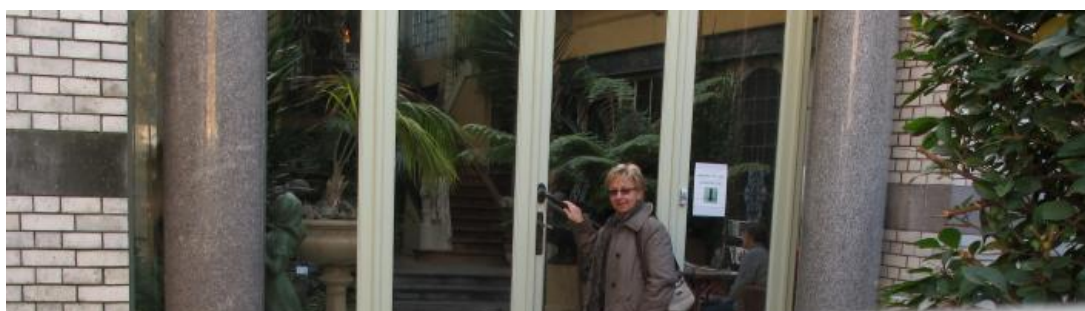
Tijdens het bezoek in april 2011 konden onze leden zelf vaststellen hoe dringend en noodzakelijk de restauratie van de ondergrondse graf galerijen op het kerkhof van Laken wel is. Dat er nog steeds geen schot komt in het nochtans goedgekeurde restauratiedossier was voor de pers alvast een reden om de vervallen toestand van de graf galerijen terug in de aandacht te brengen. Bestuursleden van Epitaaf werden aan de tand gevoeld over dit dossier en Anne-Mie Havermans ging zelfs op stap met enkele journalisten. Het resultaat kan u lezen en zien op:

vtm.be/nieuws/binnenland/78728-kerkhof-laken-blijft-verloederen
<http://www.brusselnieuws.be/artikel/picqu%C3%A9-wil-overleg-met-stad-brussel-over-kerkhof-van-laken>

Goed één jaar geleden maakte Guy de Troyer een prachtige reportage voor Terzake (canvas). Een overtuigend en laatste optreden van onze oud-voorzitter Marcel Celis nog te bekijken op: www.deredactie.be/permalink/1.894443

OPEN DEURDAGEN

Museum voor Grafkunst, O.L.V. - Voorplein 16, 1020 Laken

U bent welkom in het Museum voor Grafkunst op de volgende dagen in 2012

- zondag 22 april: Erfgoeddag
- zondag 5 mei: ledendag i.s.m. Davidsfonds
- zondag 3 juni: t.g.v. de week van de begraafplaatsen
- Juli en augustus gesloten
- zaterdag 15 en zondag 16 september: Open Monumentendagen

Meer informatie wordt tijdig verstrekt op www.epitaaf.org/actueel.html

LIDMAATSCHAP EPITAAF 2012

We nodigen u graag uit om uw lidmaatschap voor 2012 in orde te brengen. Dit kan door het overschrijven van 25 euro op rekeningnummer: 068-2039260-56, met vermelding van naam, adres en "lid 2012".

Dankzij uw lidmaatschap kunnen we blijven ijveren voor het behoud van waardevolle graftekens in Vlaanderen en Brussel én steekt u ons een hart onder de riem bij het onderhoud van het Museum voor Grafkunst. Wij zullen u op regelmatig tijdstippen informeren over onze eigen werking en ruimer nieuws bezorgen over alles wat het funeraire betreft. Daarnaast wordt u ook altijd uitgenodigd op onze opendeurdagen en ledendagen. Een groot aantal leden van Epitaaf vzw genoot op 3 april 2011 bijvoorbeeld van een exclusief bezoek aan de onderaardse grafgalerijen van Laken. Ook in 2012 organiseren we een bijzondere activiteit voor de leden, we zijn al volop bezig met de voorbereiding hiervan.

14

- 25 € gewoon lid
- 125 € steunend lid
- 1500 € beschermend lid

overschrijven op rekeningnummer: 068-2039260-56

IBAN: be20 0682 0392 6056

BIC : GKCCBEBB

Voor de registratie en communicatie is het belangrijk om bij de overschrijving melding te maken van de naam van het lid, met adres, e-mail, jaartal lidmaatschap en één van de hierboven vermelde termen.